

No.Φ09222/5813

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ

Ψήφισμα CM/ResDH(2001)118³

Εκτέλεση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου

Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

M. A. No.3 και M. A. No.4 κατά της Ελλάδας

(Προσφυγές 32186/02 και 33331/02, αποφάσεις της 13^{ης} Ιουλίου 2006, οι οποίες κατέστησαν οριστικές στις 13 Οκτωβρίου 2006)

Η Επιτροπή Υπουργών, βάσει των όρων του Άρθρου 46, παράγραφος 2, της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία προβλέπει ότι η Επιτροπή εποπτεύει την εκτέλεση οριστικών αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (εφεξής αποκαλούμενα “Σύμβαση” και “Δικαστήριο”),

Αναφερόμενη στις αποφάσεις που διαβιβάστηκαν από το Δικαστήριο στην Επιτροπή μόλις κατέστησαν οριστικές,

Υπενθυμίζοντας ότι οι παραβιάσεις της Σύμβασης που διαπίστωσε το Δικαστήριο στις υποθέσεις αυτές αφορούν την αδικαιολόγητη παρέμβαση στο δικαίωμα του προσφεύγοντος να εκδηλώνει το θρήσκευμά του με λατρεία και διδασκαλία (παραβιάσεις του Άρθρου 9) (βλ. λεπτομέρειες στο Παράρτημα),

Αφού κάλεσε την κυβέρνηση του εναγόμενου κράτους να ενημερώσει την Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που έλαβε προκειμένου να εκπληρώσει προς τις υποχρεώσεις της σύμφωνα με το Άρθρο 46, παράγραφος 1, της Σύμβασης να συμμορφώνεται προς την απόφαση.

³ Υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 14 Σεπτεμβρίου 2011 κατά την 1120ή Συνεδρίαση των Αναπληρωτών Υπουργών.

Αφού εξέτασε τα στοιχεία που παρείχε η κυβέρνηση σύμφωνα με τους Κανόνες της Επιτροπής για την εφαρμογή του Άρθρου 46, παράγραφος 2, της Σύμβασης,

Αφού πείστηκε ότι, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, το εναγόμενο κράτος κατέβαλε στον προσφεύγοντα τη δίκαιη ικανοποίηση που προέβλεπε η απόφαση (βλ. λεπτομέρειες στο Παράρτημα),

Υπενθυμίζοντας ότι η διαπίστωση παραβίασης από το Δικαστήριο απαιτεί, επιπλέον της καταβολής της δίκαιης αποζημίωσης που επιδίκασε το Δικαστήριο στις αποφάσεις του, την υιοθέτηση από το εναγόμενο κράτος, όπου αρμόζει:

- ειδικών μέτρων προκειμένου να μην επαναληφθούν παραβιάσεις και να εξαλειφθούν οι συνέπειές τους έτσι ώστε να επιτευχθεί κατά το δυνατόν *restitution in integrum*, και
- γενικών μέτρων για την πρόληψη παρόμοιων παραβιάσεων.

ΔΗΛΩΝΕΙ, αφού εξέτασε τα μέτρα που έλαβε το εναγόμενο κράτος (βλ. Παράρτημα), ότι άσκησε τις λειτουργίες του σύμφωνα με το Άρθρο 46, παράγραφος 2, της Σύμβασης στην παρούσα υπόθεση, και

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ να κλείσει την εξέταση της παρούσας υπόθεσης.

Παράρτημα του Ψηφίσματος CM/ResDH(2011)118**Στοιχεία για τα μέτρα συμμόρφωσης προς την απόφαση στις υποθέσεις****M. A. No.3 και M. A. No.4 κατά Ελλάδα****Εισαγωγική περίληψη υπόθεσης**

Οι υποθέσεις αφορούν τη δίωξη, τις καταδίκες και τη φυλάκιση (η οποία στη συνέχεια μετατράπηκε σε πρόστιμο) του προσφεύγοντος μεταξύ 1997 και 2002, βάσει του άρθρου 175 ΠΚ επειδή ιδιοποιήθηκε τα καθήκοντα ιερέα “γνωστής θρησκείας” επειδή το 1996 και το 1997 είχε εκδώσει και υπογράψει μηνύματα με την ιδιότητα του μουφτή της Ξάνθης, μετά την εκλογή του από μουσουλμάνους στην εν λόγω περιοχή.

Και στις δύο υποθέσεις, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι οι καταδίκες του προσφεύγοντος, που δεν βασίζονται σε συγκεκριμένες πράξεις που τέλεσε με σκοπό να παράγει νομικά αποτελέσματα, αλλά απλώς λόγω του ότι εξέδωσε μηνύματα θρησκευτικού περιεχομένου και τα υπέγραψε ως μουφτής της Ξάνθης, αποτελούσαν παρεμβολή στο δικαίωμά του, σε κοινωνία με άλλους και δημοσίως, να εκδηλώνει το θρήσκευμά του με λατρεία και διδασκαλία, η οποία δεν ήταν απαραίτητη σε μια δημοκρατική κοινωνία (παραβιάσεις του Άρθρου 9).

I. Καταβολή δίκαιης αποζημίωσης και ειδικά μέτρα**α) Λεπτομέρειες δίκαιης αποζημίωσης**

Όνομα και αριθμός προσφυγής	Οικονομική και ηθική βλάβη	Δικαστικά έξοδα	Σύνολο
M.A. No.3 (32186/02)	-	1.620 ευρώ	1.620 ευρώ
M.A. No.4 (33331/02)	-	1.380 ευρώ	1.380 ευρώ
Κατεβλήθησαν στις 18.12.2006			

β) Ειδικά μέτρα

Ο προσφεύγων απεβίωσε το 2006. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο (άρθρο 525§1 σε συνδυασμό με το άρθρο 527 ΚΠΔ), οι κληρονόμοι του δικαιούνται να ζητήσουν την επανέναρξη της ποινικής διαδικασίας μετά τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Σημειώνεται ότι το Δικαστήριο δεν επιδίκασε οικονομική ζημία, δεδομένου ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι είχε καταβάλει ποσά ως πρόστιμο (§§35 και στις δύο αποφάσεις). Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο θεώρησε επίσης ότι η διαπίστωση της παραβίασης αποτελούσε αφ' εαυτής δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη.

Συνεπώς, η Επιτροπή Υπουργών δεν έκρινε απαραίτητο κανένα άλλο ειδικό μέτρο.

II. Γενικά μέτρα

Οι υποθέσεις αυτές παρουσιάζουν ομοιότητες με την υπόθεση Serif (απόφαση της 14^{ης} Δεκεμβρίου 1999, η οποία κατέστη οριστική στις 14.03.2000) όπου η εποπτεία της Επιτροπής ολοκληρώθηκε με το Τελικό Ψήφισμα ResDH(2005)88 που υιοθετήθηκε στις 26.10.2005. Η Επιτροπή έλαβε ιδίως υπόψη την αλλαγή της εγχώριας νομολογίας (ιδίως με αποφάσεις των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων και εφετείων που εκδόθηκαν το 2001 και 2002) που ερμήνευε το άρθρο 175 ΠΚ υπό το φως της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Η ελληνική κυβέρνηση είχε θεωρήσει ότι τα μέτρα που ελήφθησαν θα εμπόδιζαν παρόμοιες παραβιάσεις.

Το Αναιρετικό Δικαστήριο δεν εφάρμοσε άμεσα την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στην υπόθεση Serif στην αρχή του 2002. Ωστόσο, έως το τέλος του έτους, υιοθέτησε πλήρως τα πορίσματα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στη νομολογία του.

Στην απόφαση 1045/2002 το Αναιρετικό Δικαστήριο έκρινε ότι “η απλή έκδοση μηνυμάτων θρησκευτικού περιεχομένου προς ανθρώπους του ίδιου μουσουλμανικού θρησκευματος, ακόμη και όταν γίνεται με επίκληση της ταυτότητας του μουφτή από πρόσωπο που δεν την απέκτησε δια νόμου, δεν συνιστά το αδίκημα της ιδιοποίησης των καθηκόντων ιερέα “γνωστής θρησκείας”. Αυτή η πράξη κυρίως καθιστά δυνατή την άσκηση του δικαιώματος εκδήλωσης του θρησκευματός του δημοσίως ή ιδιωτικής, μέσω λατρείας και εκπαίδευσης, όπως τονίστηκε από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην απόφαση Serif. Το άρθρο 13 του Συντάγματος και το

Άρθρο 9 της Σύμβασης, που υπερισχύει κάθε άλλης διάταξης εθνικού δικαίου (Άρθρο 28 του Συντάγματος) εγγυώνται το δικαίωμα αυτό”.

Επιπλέον, οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου μεταφράστηκαν και απεστάλησαν σε όλους τους δικαστές της χώρας μεταξύ Δεκεμβρίου 2006 και Μαρτίου 2007 μαζί με επιστολή από τον Πρόεδρο του Αναιρετικού Δικαστηρίου, η οποία εφιστούσε την προσοχή στο σκεπτικό και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Απεστάλησαν επίσης στο Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος τις έστειλε σε όλους τους Έλληνες εισαγγελείς.

Τέλος, σε επιστολή από 18.03.2010, οι αρχές ανέφεραν ότι, σύμφωνα με το Υπουργείο Δικαιοσύνης και τις αρμόδιες εισαγγελίες (Ροδόπης, Ξάνθης, Αλεξανδρούπολης και Ορεστιάδας), δεν εκκρεμεί καμία υπόθεση παραβίασης του άρθρου 175 ΠΚ (ιδιοποίηση των καθηκόντων ιερέα “γνωστής θρησκείας”), είτε υπό δίωξη είτε ενώπιον του ακροατηρίου.

III. Συμπεράσματα του εναγόμενου κράτους

Η κυβέρνηση θεωρεί ότι δεν απαιτούνται ειδικά μέτρα στις υποθέσεις αυτές πέραν της καταβολής της δίκαιης ικανοποίησης, ότι τα γενικά μέτρα που υιοθετήθηκαν θα εμποδίσουν παρόμοιες παραβιάσεις και ότι η Ελλάδα εκπλήρωσε έτσι τις υποχρεώσεις της βάσει του Άρθρου 46, παράγραφος 1, της Σύμβασης.

Αθήνα, 30.09.2011

Ακριβής μετάφραση από τα αγγλικά

Η μεταφράστρια Ελένη Δημητρίου